

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ, АДМІНІСТРУВАННЯ ТА
МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ**

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА»**

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	28 Публічне управління та адміністрування
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	281 Публічне управління та адміністрування
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Другий (магістерський)
ФАКУЛЬТЕТ	Економічний

«Національна безпека». Робоча програма навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти економічного факультету за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування, другий (магістерський) рівень вищої освіти. Укладач Т. В. Сокольська. Біла Церква: БНАУ, 2023. 25 с.

Розробник: Т. В. Сокольська, д-р екон. наук. проф.

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри публічного управління, адміністрування та міжнародної економіки
(Протокол № 1 від 25.08. 2023 р.)

Завідувач кафедри публічного управління, адміністрування та міжнародної економіки
д-р екон. наук, професор Т.В. Сокольська

Гарант ОП «Публічне управління та адміністрування»
д. екон. наук, професор Т.В. Сокольська

Схвалено науково-методичною комісією економічного факультету
(Протокол № 1 від 28.08.2023 р.)

Голова науково-методичної комісії
д-р екон. наук, професор І.М. Паска

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2. ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	5
3. КОМПЕТЕНТНОСТІ	5
4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	6
5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА»	7
6. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ	8
7. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	9
7.1. Лекції	9
7.2. Практичні заняття	13
7.3. Самостійна робота	14
7.4. Орієнтовна тематика індивідуальних та групових завдань	16
8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ	19
9. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	19
10. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	20
11. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	21
12. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ	22
13. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	22

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Згідно з навчальним планом на 2023–2024 навчальний рік, на вивчення дисципліни «Національна безпека» для денної форми навчання виділено 150 академічних годин (5 кредитів ECTS), у т.ч. аудиторних – 56 години (лекції – 28, практичні заняття – 28), самостійна робота студентів – 94 годин.

Опис навчальної дисципліни за показниками та формами навчання наведено в таблиці:

Найменування показників	Шифр та найменування галузі знань, спеціальності, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 5	Галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування»	Обов'язкова	
Змістових модулів – 2		<i>Рік підготовки:</i>	
Індивідуальне науково-дослідне завдання відповідно до рекомендованого списку	Спеціальність: 281 «Публічне управління та адміністрування»	1-й	1-й
Загальна кількість академічних годин – 150		<i>Семестр</i>	
		1-й	1-й
		<i>Лекції</i>	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 6,7	Другий (магістерський) рівень вищої освіти	<i>Практичні</i>	
		28 год	6 год
		<i>Самостійна робота</i>	
		94 год	138 год.
		Підсумковий контроль: іспит	

Метою вивчення навчальної дисципліни «Національна безпека» є набуття здобувачем знань, умінь, навичок, компетенцій необхідних для здійснення професійної діяльності зокрема, розуміння теоретичних і практичних засад забезпечення національної безпеки, уміння здійснювати дослідницьку та інноваційну діяльність при аналізі та вибудовуванні публічної політики щодо забезпечення національної безпеки, знання класифікації та ієрархії ризиків і загроз національній безпеці, уміння їх визначати, попереджати та розробляти національні та регіональні документи щодо забезпечення збалансованого розвитку всіх складових національної безпеки.

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Бажаною передумовою вивчення обов'язкової навчальної дисципліни «Національна безпека» є знання з таких дисциплін, як «Історія економіки та економічної думки», «Основи публічного управління», «Публічна політика».

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ

Інтегральна:

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері публічного управління та адміністрування та/або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

- ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК02. Здатність працювати в команді, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, бути лідером, діяти соціально відповідально та свідомо.
- ЗК05. Здатність приймати обґрунтовані рішення та використовувати сучасні комунікаційні технології.
- ЗК07. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні компетентності:

- СК 01. Здатність налагоджувати соціальну взаємодію, співробітництво, попереджати та розв'язувати конфлікти.
- СК 02. Здатність організовувати діяльність органів публічного управління та інших організацій публічної сфери
- СК 03. Здатність організовувати інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій, зокрема розробляти заходи щодо впровадження електронного урядування в різних сферах публічного управління та адміністрування.
- СК 04. Здатність визначати показники сталого розвитку на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях.
- СК 06. Здатність здійснювати професійну діяльність з урахуванням потреб забезпечення національної безпеки України.
- СК 07. Здатність самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, аналітичні довідки, пропозиції, доповіді, надавати експертну оцінку нормативно-правовим актам на різних рівнях публічного управління та адміністрування
- СК 08. Здатність розробляти стратегічні документи розвитку соціально-економічних систем на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях.
- СК10. Здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції
- СК 11 Здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення щодо реалізації проектів та програми сталого розвитку, агросфери, сільських територій, об'єднаних територіальних громад на різних рівнях публічного управління та адміністрування.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Символ результатів навчання за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» відповідно до освітньої - професійної програми	Результати навчання з дисципліни «Національна безпека»
РН 01. Знати теоретичні та прикладні засади вироблення й аналізу публічної політики, основ та технологій прийняття управлінських рішень.	РН 1.1. Знати основні теоретичні і прикладні засади формування і аналізу публічної політики щодо забезпечення національної безпеки. РН 1.2. Уміти використовувати сучасні технології прийняття управлінських рішень з урахування національних інтересів, європейської та євроатлантичної інтеграції, викликів та загроз національній безпеці в межах своєї професійної компетенції.
РН03. Знати основні засади національної безпеки та уміти попереджати й нейтралізувати виклики і загрози національним інтересам України в межах своєї професійної компетенції.	РН 3.1. Знати і уміти визначати, аналізувати та попереджати виклики і загрози національній безпеці, в межах своєї професійної діяльності. РН 3.2. Уміти вибудовувати та реалізовувати публічну політику щодо забезпечення національної безпеки з урахуванням національних інтересів, існуючих викликів та загроз.
РН07. Уміти розробляти національні/регіональні програмні документи щодо розвитку публічного управління, використовуючи системний аналіз і комплексний підхід, а також методи командної роботи	РН 7.1. Уміти аналізувати та розробляти національні та регіональні документи щодо розвитку публічного управління та адміністрування з урахуванням складових забезпечення національної безпеки РН 7.2. Уміти мотивувати команду і діяти командно, соціально відповідально при виконанні професійних обов'язків в напрямі досягнення поставлених цілей забезпечення національної безпеки.
РН 11. Розробляти обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції, враховувати цілі, наявні законодавчі, часові та ресурсні обмеження, оцінювати політичні, соціальні, економічні та екологічні наслідки варіантів рішень.	РН 11.1. Уміти розробляти та приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням цілей національної безпеки, євроінтеграції, наявних законодавчих, часових та ресурсних обмежень. РН 11.2. Уміти проводити аналіз та оцінку політичних, соціальних, економічних та екологічних наслідків прийнятих рішень та їх вплив на забезпечення національної безпеки в процесі здійснення професійної діяльності.
РН 13. Уміти здійснювати дослідницьку та інноваційну діяльність щодо аналізу, формування та реалізації публічної політики із забезпечення сталого розвитку, передусім агросфери, сільських територій, об'єднаних територіальних громад, що передбачає впровадження на регіональному та місцевому рівнях пріоритетних національних проєктів, програм і економічних моделей сталого розвитку з адаптацією до місцевих умов.	РН 13. 1. Уміти здійснювати дослідницьку та інноваційну діяльність щодо аналізу, формування та реалізації публічної політики із адаптації пріоритетних національних проєктів, програм і економічних моделей сталого розвитку до місцевих умов, що передбачає збалансований розвиток всіх складових національної безпеки.

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА»

Змістовий модуль 1

Теоретично-методологічні аспекти національної безпеки

- Тема 1.1. Сутність та генезис концепцій національної безпеки.
- Тема 1.2. Концептуальні засади формування, розвитку та забезпечення системи національної безпеки.
- Тема 1.3. Державна політика та правові аспекти забезпечення національної безпеки.

Змістовий модуль 2

Структурно-функціональні елементи системи забезпечення національної безпеки

- Тема 2.1. Економічна та фінансова безпека в системі національної безпеки.
- Тема 2.2. Продовольча безпека.
- Тема 2.3. Соціально-демографічні аспекти економічної безпеки держави: сутність та вимір.
- Тема 2.4. Екологічна безпека.
- Тема 2.5. Інтелектуальна безпека.
- Тема 2.6. Науково-технологічна складова в системі забезпечення національної безпеки.
- Тема 2.7. Енергетична безпека в контексті національної безпеки.
- Тема 2.8. Інформаційна безпека.
- Тема 2.9. Зовнішньоекономічна безпека.
- Тема 2.10. Політична безпека.
- Тема 2.11. Воєнна безпека України.

6. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	всього	у тому числі				всього	у тому числі			
		л	п	інд	СРС		л	п	інд	СРС
<i>Змістовий модуль 1.</i>										
Теоретично-методологічні аспекти національної безпеки										
Тема 1.1	4	2	2			9	1			8
Тема 1.2	6	2	2		2	9	1			8
Тема 1.3.	8	2	2	2	2	13	1		2	10
<i>Разом за ЗМ 1</i>	<i>18</i>	<i>6</i>	<i>6</i>	<i>2</i>	<i>4</i>	<i>31</i>	<i>3</i>		<i>2</i>	<i>26</i>
<i>Змістовий модуль 2.</i>										
Структурно-функціональні елементи системи забезпечення національної безпеки										
Тема 2.1.	12	2	2		8	11	1			10
Тема 2.2	12	2	2		8	11	1			10
Тема 2.3	12	2	2		8	11	1			10
Тема 2.4	12	2	2		8	11		1		10
Тема 2.5	12	2	2		8	11		1		10
Тема 2.6	12	2	2		8	11		1		10
Тема 2.7	12	2	2		8	11		1		10
Тема 2.8	12	2	2		8	11		1		10
Тема 2.9	12	2	2		8	11		1		10
Тема 2.10	12	2	2		8	10				10
Тема 2.11	12	2	2		8	10				10
<i>Разом за ЗМ 2</i>	<i>132</i>	<i>22</i>	<i>22</i>		<i>88</i>	<i>119</i>	<i>3</i>	<i>6</i>		<i>110</i>
Всього годин	150	28	28	2	92	150	6	6	2	136

Примітка: л – лекції, п – практичні заняття, інд – індивідуальні завдання, СРС – самостійна робота студентів.

7. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

7.1. Лекції

Тема і зміст лекції	К-ть годин
<i>Змістовий модуль 1.</i>	
Теоретично-методологічні аспекти національної безпеки	
<p>1.1. Сутність та генезис концепцій національної безпеки</p> <p>Понятійно-категоріальний апарат національної безпеки. Сутність та генезис концепцій безпеки. Сутність та зміст загальної теорії національної безпеки. Основні категорії теорії національної безпеки. Характеристика національної безпеки як об'єкту управління.</p>	2
<p>1.2. Концептуальні засади формування, розвитку та забезпечення системи національної безпеки.</p> <p>Система забезпечення національної безпеки, її сутність та мета. Завдання системи забезпечення національної безпеки. Принципи формування, функціонування, забезпечення системи національної безпеки. Ефективність системи забезпечення національної безпеки. Гарантії ефективного забезпечення національної безпеки.</p> <p>Сутність системи управління системою національної безпеки. Особливості систем управління у сфері національної безпеки в Україні та світі. Складові системи управління національною безпекою. Недержавна система національної безпеки.</p> <p>Національні інтереси, їх зміст та класифікація. Загрози національній безпеці, їх сутність, зміст та класифікація. Складові національної безпеки (економічна, фінансова, продовольча, соціально-демографічна, екологічна, енергетична, інформаційна інтелектуальна, зовнішньоекономічна, політична воєнна безпека).</p> <p>Реалізація публічної політики збалансованого розвитку складових національної безпеки з урахуванням національних інтересів та існуючих викликів і загроз.</p>	2
<p>1.3. Державна політика та правові аспекти забезпечення національної безпеки України</p> <p>Державне управління в сфері національної безпеки як об'єкт наукового пізнання. Понятійно-категоріальний апарат дослідження державного управління в сфері національної безпеки. Суб'єкт, об'єкт, принципи державного управління в сфері національної безпеки Історичний досвід державного управління в сфері національної безпеки. Зарубіжний досвід державного управління в сфері національної безпеки. Зміст і характерні риси сучасного державного управління в сфері національної безпеки.</p> <p>Поняття та зміст нормативно-правового забезпечення національної безпеки. Принципи та засоби формування нормативно-правового поля забезпечення національної безпеки. Ієрархія системи нормативно-правових актів, що регулюють суспільні відносини в сфері національної безпеки. Основні положення Закону України «Про основи національної безпеки України». Стратегія та Доктрини національної безпеки України. Довгострокова стратегія соціально-економічного розвитку України. Послання Президента України ВРУ. Програма діяльності КМУ. Регіональні</p>	2

<p>стратегії розвитку. Регіональні програми соціально-економічного розвитку. Проекти ОТГ щодо соціально-економічного розвитку.</p> <p>Сучасні технології прийняття управлінських рішень з урахування національних інтересів та політики національної безпеки, європейської та євроатлантичної інтеграції, загроз національній безпеці.</p> <p>Аналіз та оцінка політичних, соціальних, економічних та екологічних наслідків прийнятих рішень та їх вплив на забезпечення національної безпеки.</p>	
<p>Разом за змістовий модуль 1</p>	<p>6</p>
<p align="center">Змістовий модуль 2. Структурно-функціональні елементи системи забезпечення національної безпеки</p>	
<p align="center">2.1. Економічна та фінансова безпека в системі національної безпеки України</p> <p>Економічна безпека: поняття, сутність термінології. Економічна безпека в контексті державної економічної політики. Системоутворюючі складові економічної безпеки в сучасних умовах. Нормативно правові засади економічної безпеки держави та напрями реформування законодавства. Методичні підходи щодо оцінювання економічної безпеки держави.</p> <p>Світовий досвід забезпечення економічної безпеки. Стратегічні орієнтири забезпечення економічної безпеки та механізм їх реалізації.</p> <p>Поняття, структура та сутність фінансової безпеки. Механізм і засади фінансової безпеки. Бюджетна та валютна безпеки як складові фінансової безпеки. Аналіз стану боргової безпеки України. Грошово-кредитна політика як складова фінансової безпеки. Методичні підходи щодо оцінювання фінансової безпеки.</p>	<p align="center">2</p>
<p align="center">2.2. Продовольча безпека</p> <p>Поняття, специфіка вимог і основні фактори продовольчої безпеки. Сучасний стан продовольчої безпеки, і напрями її забезпечення. Методичні підходи щодо оцінювання та прогнозування продовольчої безпеки. Інституціональні умови формування сектору інноваційних розробок щодо забезпечення продовольчої безпеки. Зарубіжний досвід забезпечення продовольчої безпеки. Безпечність і якість продуктів харчування та продовольчої сировини в контексті продовольчої безпеки .</p>	<p align="center">2</p>
<p align="center">2.3. Соціально-демографічні аспекти національної безпеки: сутність та вимір</p> <p>Семантика та визначення термінів «соціальна безпека», «демографічна безпека». Об'єкти та суб'єкти соціальної безпеки за структурними рівнями соціальної безпеки. Національні інтереси України в соціальній сфері. Головні загрози національним інтересам України в соціальній сфері. Рівні соціальної та демографічної безпеки: відповідальність та джерело загроз. Огляд існуючих підходів до оцінки рівня соціальної безпеки. Індикативний підхід до оцінки рівня соціальної безпеки. Фактори, критерії, індикатори та рівні соціальної безпеки держави. Соціальна безпека та її основні складові. Державні пріоритети у сфері соціальної безпеки. Вплив економічних факторів на соціальну безпеку.</p>	<p align="center">2</p>

<p style="text-align: center;">2.4. Екологічна безпека</p> <p>Екологічна безпека в системі національної безпеки, поняття та сутність. Об'єкти та суб'єкти екологічної безпеки. Основні риси та критерії екологічної безпеки. Індикатори та порогові рівні екологічної безпеки. Поняття та види загроз національній безпеці в екологічній сфері.</p> <p>Ринкова трансформація та екобезпека: вітчизняний аспект. Інституціональне середовище екобезпеки в Україні. Економічні ризики та загрози екологічних змін. Економічні ризики та загрози екологічних змін.</p>	2
<p style="text-align: center;">2.5. Інтелектуальна безпека</p> <p>Поняття інтелектуальної безпеки. Внутрішні та зовнішні загрози інтелектуальної безпеки держав. Об'єкти та суб'єкти інтелектуальної власності. Інтелектуальна безпека в системі конкурентоспроможності національної економіки. Оцінювання рівня та ефективності використання інтелектуального потенціалу держави. Активізація наукової діяльності як передумова розвитку інтелектуального потенціалу. Роль вищої освіти у формуванні інтелектуального потенціалу. Культурно-духовна складова інтелектуального потенціалу. Стратегічні напрями розвитку і раціонального використання інтелектуального потенціалу для зміцнення економічної безпеки.</p>	2
<p style="text-align: center;">2.6 Науково-технологічна складова в системі забезпечення національної безпеки</p> <p>Поняття науково-технологічної безпеки, її системна сутність та структурні рівні управління. Об'єкти та суб'єкти науково-технологічної безпеки держави. Національні інтереси України та загрози в науково-технологічній сфері. Система забезпечення науково-технологічної безпеки. Критерії науково-технологічної безпеки. Індикатори та порогові рівні науково-технологічної безпеки. Основні напрями державної політики щодо нейтралізації та відвернення загроз у науково-технологічній сфері. Державна політика забезпечення національної безпеки в сфері інновацій.</p>	2
<p style="text-align: center;">2.7 Енергетична безпека в контексті національної безпеки</p> <p>Сутність енергетичної безпеки та чинники впливу. Методичні підходи щодо оцінювання та прогнозування енергетичної безпеки. Інституціональні умови формування сектору інноваційних розробок щодо забезпечення енергетичної безпеки України. Перспективи розвитку енергетики в контексті забезпечення енергетичної безпеки. Сучасна енергетична політика та її вплив на енергетичну безпеку.</p>	2
<p style="text-align: center;">2.8 Інформаційна безпека</p> <p>Поняття та сутність інформаційної безпеки. Інформаційна безпека в системі національної безпеки. Об'єкти та суб'єкти інформаційної безпеки. Національні інтереси в інформаційній сфері. Основні напрями, суб'єкти, гарантії та права на інформацію, масова інформація та засоби масової інформації, інформаційна продукція та інформаційна послуга, відповідальність за порушення законодавства про інформацію. Пріоритети державної політики в інформаційній сфері: забезпечення інформаційної безпеки; захисту і розвитку інформаційного простору України, конституційного права громадян на інформацію. Відкритість та прозорість держави перед громадянами; формування позитивного міжнародного</p>	2

<p>іміджу України. Структурні підрозділи, відповідальні за внутрішні та зовнішні комунікації (підрозділи комунікацій та інформаційної політики, прес-центри): функції, завдання, відмінності. Виклики та загрози національним інтересам України в інформаційній сфері, їх причини та можливі наслідки. Організаційні механізми та інструменти забезпечення національної інформаційної безпеки. Державна політика України у сфері національного інформаційного простору. Політика формування національного інформаційного простору, інформаційні війни. Інформаційна безпека в сучасному світі.</p>	
<p style="text-align: center;">2.9 Зовнішньоекономічна безпека</p> <p>Основні поняття зовнішньоекономічної безпеки. Об'єкти та суб'єкти зовнішньоекономічної безпеки. Національні інтереси в зовнішньоекономічній сфері. Головні загрози національним інтересам України в зовнішньоекономічній сфері, їх причини та можливі наслідки. Експортна безпека держави. Імпортна безпека держави. Безпека у сфері міжнародного руху капіталу. Безпека у процесі міжнародної трудової міграції. Державна політика України у сфері зовнішньоекономічної безпеки.</p>	2
<p style="text-align: center;">2.10 Політична безпека</p> <p>Поняття та сутність політичної безпеки. Політична безпека в системі національної безпеки. Предмет і структура політичної безпеки. Суб'єкти й об'єкти політичної безпеки. Політична мета національної безпеки, політичні інтереси та цінності. Політичний інтерес як джерело та рушійна сила національної безпеки. Актуальні загрози національним інтересам та національній безпеці України у сфері політичної безпеки, їх причини та можливі наслідки. Політична діяльність та її вплив на національну безпеку. Система забезпечення політичної безпеки. Критерії політичної безпеки. Індикатори та порогові рівні політичної безпеки. Політична стабільність: шляхи досягнення, механізми забезпечення.</p>	2
<p style="text-align: center;">2.11 Воєнна безпека України</p> <p>Поняття та сутність воєнної безпеки. Воєнна безпека в системі національної безпеки. Джерела і характерні ознаки воєнної небезпеки і воєнних загроз. Існуючі та прогнозовані загрози воєнній безпеці України. Сутність, функції та мета воєнної політики держави Система забезпечення воєнної безпеки України, умови її формування. Складові системи воєнної безпеки і їх призначення. Основні напрями воєнної політики України. Принципи, основні завдання воєнного будівництва та Державні програми реформування та розвитку ЗС України. Перспективна модель Збройних Сил України та інших складових сил оборони. Принципи організації системи військового управління та керівництва Збройними Силами України. Відносини з НАТО, США, ЄС у сфері забезпечення воєнної безпеки України. Війна росії проти України: особливості реалізації загроз державному суверенітету України та перспективи завершення війни та перемоги нашої країни. Післявоєнне відновлення України. Національна рада з відновлення України від наслідків війни.</p>	2
<p>Разом за змістовий модуль 2</p>	22
<p>Всього</p>	28

7.2. Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	К-ть годин
Змістовий модуль 1. Теоретично-методологічні аспекти національної безпеки		
1	Національна безпека як об'єкт публічного адміністрування	2
2	Публічна політики забезпечення національної безпеки з урахуванням національних інтересів, існуючих викликів та загроз	2
3	Сучасні технології прийняття управлінських рішень в системі національної безпеки.	2
Разом за змістовий модуль 1		6
Змістовий модуль 2 Структурно-функціональні елементи системи забезпечення національної безпеки		
4	Економічна та фінансова безпека	2
5	Продовольча безпека	2
6	Соціально-демографічна безпеки	2
7	Екологічна безпека	2
8	Інтелектуальна безпека	2
9	Науково-технологічна безпека	2
10	Енергетична безпека	2
11	Інформаційна безпека	2
12	Зовнішньоекономічна безпека	2
13	Політична безпека	2
14	Воєнна безпека	2
Разом за змістовий модуль 2		22
Всього		28

7.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	К-ть годин
<i>Змістовий модуль 1.</i> Інституційне середовище та групи інтересів в публічній політиці		
1	<p>Особливості систем управління у сфері національної безпеки в світі. Недержавне управління національною безпекою. Поняття та зміст недержавної системи безпеки України. Методи та напрями недержавного управління національною безпекою. Структура недержавної системи управління національною безпекою України. Компетенції та повноваження суб'єктів недержавного управління у забезпеченні національної безпеки. Політика забезпечення національної безпеки України недержавними суб'єктами і першочергові заходи з її реалізації.</p>	2
2	<p>Історичний досвід здійснення державного управління в сфері національної безпеки. Зарубіжний досвід реалізації державного управління в сфері національної безпеки.</p> <p>Основні положення Закону України «Про основи національної безпеки України». Стратегія та Доктрини національної безпеки України. Довгострокова стратегія соціально-економічного розвитку України. Послання Президента України ВРУ. Програма діяльності КМУ. Регіональні стратегії розвитку. Регіональні програми соціально-економічного розвитку. Проекти ОТГ щодо соціально-економічного розвитку.</p>	2
Разом за змістовий модуль 1		4
<i>Змістовий модуль 2</i> Експертно-аналітична діяльність у виробленні публічної політики, її основні напрями		
3	<p>Еволюція концепцій економічної безпеки у системі забезпечення національних економічних інтересів. Загрози в економічній сфері: систематизація та характеристика впливу на стан національної безпеки.</p> <p>Світовий досвід забезпечення економічної безпеки. Стратегічні орієнтири забезпечення економічної безпеки в Україні та механізм їх реалізації.</p> <p>Фінансова безпека. Інституційне середовище бюджетної системи України. Бюджетна та валютна безпеки як складові фінансової безпеки. Боргова безпека України, практика країн G20. Грошово-кредитна політика як складова фінансової безпеки держави.</p>	8
4	<p>Зарубіжний досвід забезпечення продовольчої безпеки. Безпечність і якість продуктів харчування та продовольчої сировини в контексті продовольчої безпеки. Екотрофологія.</p>	8

	Інституціональні умови формування сектору інноваційних розробок щодо забезпечення продовольчої безпеки.	
5	Соціальна безпека в системі національної безпеки. Екологічна ситуація та медична інфраструктура. Національні відносини в державі як індикатор стану її національної безпеки. Етнополітика як складова внутрішньої політики та системи національної безпеки. Демографічні чинники забезпечення національної безпеки. Основні напрями державної політики щодо нейтралізації та відвернення загроз національним інтересам України в соціальній сфері. Огляд існуючих підходів до оцінки рівня соціально-демографічної безпеки держави. Зарубіжний досвід забезпечення демографічної безпеки в контексті економічної політики держави.	8
6	Глобальні проблеми людства і місце в них екологічних проблем. Система екологічної безпеки. Головна мета системи екологічної безпеки. Національні інтереси України в екологічній сфері. Система забезпечення екологічної безпеки. Публічне управління екобезпекою.	8
7	Сутнісні характеристики інтелектуальної безпеки в системі національної безпеки. Методологічні засади дослідження інтелектуального потенціалу. Культурно-духовна складова інтелектуального потенціалу України. Стратегічні напрями розвитку і раціонального використання інтелектуального потенціалу для зміцнення національної безпеки. Сутнісні характеристики інтелектуальної безпеки в системі національної безпеки. Приклади кращих світових практик захисту інтелектуальної складової національної безпеки.	8
8	Науково-технологічна безпека в системі національної безпеки. Національні інтереси України та загрози в науково-технологічній сфері. Державна політика забезпечення національної безпеки в сфері інновацій: вітчизняний та зарубіжний вимір.	8
9	Сучасна енергетична політика України та її вплив на енергетичну безпеку держави. Відновлювальні джерела енергії. Інновації як основний інструмент енергетичної безпеки України. Роль освіти та науки у досягненні енергетичної безпеки України. Міжнародні угоди щодо політики ощадного енергокористування. Зарубіжний досвід забезпечення енергетичної безпеки держави.	8
10	Інституційне середовище інформаційної безпеки. Основні проблеми захисту інформації та способи їх вирішення. Методи забезпечення безпеки інформації в інформаційних системах. Найбільш ефективні методи захисту інформації.	8
11	Державна політика України у сфері зовнішньоекономічної безпеки. Зарубіжний досвід забезпечення зовнішньоекономічної безпеки. Національні інтереси та загрози зовнішньоекономічній сфері.	8

12	Методи політичної боротьби. Політичний конфлікт, його причини та наслідки, етапи. Політичний екстремізм. Релігійний екстремізм. Шляхи і способи нейтралізації та відвернення загроз національній безпеці України в політичній сфері.	
13	Сепаратизм як загроза національній безпеці. Національні інтереси України у військовій сфері. Військовий потенціал і збройні сили як складова національної безпеки. Перспективи розвитку і шляхи вдосконалення системи воєнної безпеки України. Перспективи розвитку і шляхи вдосконалення системи воєнної безпеки України. Світовий досвід забезпечення воєнної безпеки.	8
Разом за змістовий модуль 2		88
Разом за ІНЗ		2
Всього годин		94

Примітка: У розрахунку годин на виконання самостійної роботи передбачено час на виконання індивідуальних завдань.

7.4. Орієнтовна тематика індивідуальних та групових завдань

Індивідуальне науково-дослідне завдання виконується кожним здобувачем за конкретно отриманим завданням. Зміст завдання передбачає застосування в процесі його написання отриманих теоретичних і прикладних знань з концептуальних засад національної безпеки. Порядок виконання та оформлення пояснюється на практичному занятті.

Варіант 1. ІНДЗ готується у вигляді аналітичної записки. Мета роботи – отримання навичок проведення аналізу публічної політики щодо формування, реалізації та аналізу національної безпеки і написання аналітичного документу (аналітичної записки) з рекомендаціями для органів публічної влади.

Обсяг аналітичної записки до 4 сторінок 14 шрифтом, інтервал – 1.5.

Матеріал, викладений у ІНДЗ повинен бути структурованим, містити загальний огляд проблеми, висновки та рекомендації, в кінці аналітичної частини подається список використаної літератури.

4. Здобувач за власним бажанням обирає запропоновану тематику, зокрема:

- ✓ Підготуйте політичну пропозицію щодо ролі політичних акторів (на вибір здобувача) у виробленні політики національної безпеки.
- ✓ Підготуйте політичну пропозицію щодо ролі освіти та підготовки фахівців державної служби для реалізації політики національної безпеки.
- ✓ Підготуйте політичну пропозицію щодо підвищення ефективності інституту Президента як гаранта національної безпеки.
- ✓ Підготуйте політичну пропозицію щодо формування потужного громадянського суспільства для забезпечення національної безпеки.
- ✓ Ідентифікуйте проблеми у сфері національної безпеки України (на вибір здобувача), підготуйте політичну пропозицію щодо їх розв'язання.
- ✓ Підготуйте політичну пропозицію щодо боротьби із сепаратизмом України.

- ✓ Ідентифікуйте конфліктну ситуацію (на вибір здобувача) у системі органів публічної влади щодо реалізації національних інтересів, підготуйте політичну пропозицію щодо його розв'язання.
- ✓ Ідентифікуйте основні загрози національній безпеці, що виникли внаслідок COVID19, підготуйте політичну пропозицію щодо їх вирішення.
- ✓ Підготуйте політичну пропозицію щодо досягнення воєнної безпеки в Україні.
- ✓ Підготуйте політичну пропозицію щодо досягнення зовнішньоекономічної безпеки в Україні.
- ✓ Підготуйте політичну пропозицію щодо досягнення демографічної безпеки в Україні.
- ✓ Підготуйте політичну пропозицію щодо досягнення політичної безпеки в Україні.
- ✓ Підготуйте політичну пропозицію щодо досягнення науково-інноваційної безпеки в Україні.
- ✓ Підготуйте політичну пропозицію щодо розвитку активного молодіжного руху в Україні задля збереження культурної ідентичності та інтелектуального потенціалу України.
- ✓ Підготуйте політичну пропозицію щодо публічного узгодження інтересів держави, політиків і суспільства.
- ✓ Підготуйте політичну пропозицію щодо інформаційної безпеки України в умовах воєнного стану.
- ✓ Підготуйте політичну пропозицію щодо післявоєнної відбудови України.
- ✓ Підготуйте політичну пропозицію щодо досягнення екологічної безпеки України в умовах воєнного стану.
  - ✓ Підготуйте політичну пропозицію щодо продовольчої безпеки України в умовах воєнного стану.
  - ✓ Підготуйте політичну пропозицію щодо досягнення соціальної безпеки в Україні в умовах воєнного стану.
  - ✓ Підготуйте політичну пропозицію щодо досягнення економічної безпеки в Україні в умовах воєнного стану.
  - ✓ Підготуйте політичну пропозицію щодо досягнення енергетичної безпеки в Україні в умовах воєнного стану.

Варіант 2. Здобувачу пропонується підготувати тези доповідей за тематикою на вибір здобувача. Публікація тез у БНАУ є безкоштовною. За умови публікації в БНАУ передбачено наступні вимоги:

Тези можна подавати українською та англійською мовами. Тези мають бути набрані у текстовому редакторі не нижче MS WORD 2000 формату А4 (297x210 мм), сторінки не нумерувати. Обсяг тез – 2-3 сторінки.

Параметри сторінки: верхнє, нижнє та лівє поля – 30 мм, праве поле 25 мм.

Шапка тез: індекс УДК, ініціали та прізвища авторів, назва організації – набираються з нового рядка шрифтом Times New Roman розміром 14 пт з одинарним міжрядковим інтервалом і вирівнюються по лівому краю. Назва тез розміщується на 10 мм нижче назви організації, набирається великими літерами шрифтом розміром 14 пт з напівжирним виділенням і вирівнюється по центру.

Анотація українською мовою (400 знаків) розміщується на 10 мм нижче назви тез, набирається з абзацного відступу 10 мм шрифтом Time New Roman розміром 14 пт з одинарним міжрядковим інтервалом і вирівнюється по ширині.

Нижче анотації обов'язково вказуються ключові слова (до 5 словосполучень).

Основний текст розміщується на 10 мм нижче анотації, набирається після абзацного відступу 10 мм шрифтом Times New Roman розміром 14 пт з одинарним міжрядковим інтервалом і вирівнюється по ширині.

Для набирання формул застосовувати редактор формул MS WORD (використовувати шрифти: Symbol, Time New Roman; розміри шрифтів: звичайний 14 пт, крупний індекс 8 пт, дрібний індекс 6 пт, крупний символ 18 пт, дрібний символ 12 пт).

Якщо в тезах є ілюстрації, необхідно розташувати їх по тексту, вирівнюючи підписи (Рис. 1. Схема ...) по ширині з абзацного відступу 10 мм. Ілюстрації мають бути чіткими та контрастними.

Таблиці розташовувати по тексту, їх ширина має бути на 10 мм менша ширини рядка. Над таблицею поставити її порядковий номер (Таблиця 1), вирівнюючи по правому краю, під яким розмістити назву таблиці, вирівняної по центру.

Бібліографія подається загальним списком у кінці тез згідно з вимогами ДСТУ 2015 через 10 мм від останнього рядка.

Орієнтовна тематика тез:

1. Сучасні тренди публічного адміністрування національною безпекою.
2. Ресурсне забезпечення продовольчої безпеки України.
3. Україна: національна безпека, сучасний стан.
4. Національні інтереси України та загрози національній безпеці.
5. Публічна політика забезпечення національної безпеки України.
6. Міжнародні практики досягнення національної безпеки.
7. Україна і НАТО: перспектива розвитку взаємовідносин.
8. Потенціал органів місцевого самоврядування в забезпеченні соціальної безпеки України.
9. Інформаційний тероризм в умовах глобальних викликів і загроз.
10. Аналіз інституційного забезпечення політики національної безпеки України.
11. Роль інновацій у забезпеченні національної безпеки України.
12. Роль освіти та науки у досягненні енергетичної безпеки України.
13. Вплив процесів децентралізації на економічну безпеку України.
14. Ефективність політичного лідера в досягненні національної безпеки: критерії та механізми реалізації в сучасній Україні.
15. Особливості вітчизняної аграрної політики та її вплив на продовольчу безпеку в Україні.
16. Земельна реформа та її вплив на національну безпеку.
17. Трудова міграція та її вплив на національну безпеку України.
18. Аналіз екологічної складової національної безпеки в Україні.
19. Роль публічного управління й адміністрування в забезпеченні національної безпеки.

20. Публічно-приватне партнерство як інструмент досягнення економічної безпеки.
21. Транскордонне співробітництво та національна безпека.
22. Перспективи розвитку енергетичної галузі для посилення національної безпеки.
23. Фінансова безпека України: сучасний стан та перспективи.
24. Інструменти досягнення демографічної безпеки в Україні.
25. Роль органів публічної влади у посиленні національної безпеки.
26. Національні інтереси та проблеми, пов'язані з визначенням їх множини.
27. Національна безпека як соціальне явище.
28. Глобалізаційно-інтеграційний контекст забезпечення національної безпеки.
29. Розвиток спільної зовнішньої політики безпеки ЄС.
30. Вплив економічних та політичних інтеграційних процесів на державний суверенітет.
31. Аналіз впливу глобалізаційних чинників на безпековий складник зовнішньої політики держави.
32. Роль інститутів громадянського суспільства у формуванні та здійсненні безпекової політики.
33. Роль інститутів громадянського суспільства у формуванні та здійсненні зовнішньої політики.
34. Соціальний вимір безпеки, її джерела, форми прояву.
35. Воєнна глобалізація та сучасн. Воєнні конфлікти.
36. Післявоєнне відновлення України: ймовірні сценарії.

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час викладання навчальної дисципліни «Національна безпека» використовуються як традиційні (лекції та практичні заняття) так і інноваційні методи та технології навчання (проблемні лекції, лекції-візуалізація дискусії, мозковий штурм, презентації).

Під час лекційного курсу застосовуються слайдові презентації у програмі Microsoft Office Power Point, роздатковий матеріал, дискусійне обговорення проблемних питань. Лекції проводяться за принципом зворотного зв'язку, поєднуючи пояснення з активним залученням слухачів та дискусійним обговоренням проблемних питань.

На практичних заняттях використовуються наступні методи: заслуховуються доповіді-презентації, виконання індивідуальних та групових ситуаційних завдань, проводяться дискусії, ділові та рольові ігри. Активно використовуються методи інтерактивного навчання, зокрема, асоціативний куш, мікрофон, крісло автора та ін.

9. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний контроль з дисципліни «Національна безпека» включає тематичне оцінювання та модульний контроль.

Тематичне оцінювання аудиторної та самостійної роботи студентів здійснюється на основі отриманих ними поточних оцінок за усні та письмові відповіді за самостійні, практичні та контрольні роботи.

Поточний контроль за виконанням ІНДЗ здійснюється відповідно до графіку виконання завдання.

Модульний контроль проводиться у формі тестування та написання модульної роботи.

Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється студентам у журнал академічної групи та електронний журнал після кожного контрольного заходу.

Підсумковий контроль навчальної діяльності студентів здійснюється у формі іспиту, включаючи результати поточного контролю (тематичного оцінювання, виконання ІНДЗ та модульного контролю) і передбачає обов'язкову присутність студентів. Результати іспиту оприлюднюються в журналі академічної групи та екзаменаційній відомості та заліковій книзі студента.

10. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінка за лекційне заняття виставляється за активність студента в дискусії.

Оцінку на практичному занятті студент отримує за виконані ситуативні завдання, командні проекти, зроблені доповіді, презентації, есе, активність під час дискусій.

Під час модульного та підсумкового контролю засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни є письмові контрольні роботи та стандартизовані комп'ютерні тести.

11. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточний контроль успішності здобувачів вищої освіти здійснюється за чотирирівневою шкалою – «2», «3», «4», «5».

Критерії оцінювання результатів навчання за чотирирівневою шкалою

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано завдання. Водночас здобувач вищої освіти має продемонструвати вміння аналізувати і оцінювати явища, факти і процеси, застосовувати наукові методи для аналізу конкретних ситуацій, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів, докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.
«Добре»	Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано 75 % завдань. Водночас здобувач вищої освіти виявляє навички аналізувати і оцінювати явища, факти і події, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів та докладно обґрунтувати свої твердження та

	висновки.
«Задовільно»	Отримують за роботу, в якій правильно виконано 60 % завдань. При цьому здобувач вищої освіти не виявив уміння аналізувати і оцінювати явища, факти та недостатньо обґрунтував твердження та висновки, недостатньо впевнено орієнтується у навчальному матеріалі.
«Незадовільно»	Отримують за роботу, в якій виконано менш як 60 % завдань. При цьому здобувач вищої освіти не вмів аналізувати явища, факти, події, робити самостійні висновки та їх обґрунтувати, що свідчить про те, що він не оволодів програмним матеріалом.

Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою. Вона обчислюється як середнє арифметичне значення (САЗ) всіх отриманих здобувачем оцінок з наступним переведенням їх у бали за такою формулою:

$$БПК = \frac{САЗ \times \max ПК}{5},$$

де *БПК* – бали з поточного контролю; *САЗ* – середнє арифметичне значення усіх отриманих студентом оцінок (з точністю до 0,01); *max ПК* – максимально можлива кількість балів з поточного контролю.

Відсутність студента на занятті у формулі приймається як «0».

При умові повного виконання навчального навантаження та отримання студентом 35 балів, студент допускається до іспиту.

Таблиця 2

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам вищої освіти з навчальної дисципліни «Національна безпека» за підсумкового контролю «іспит»

Види робіт	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	МК	ІНДЗ	Підсумковий контроль	Загальний бал
Максимально можлива кількість балів	10	20	10	20	10	30	100

Здобувачі мають право на визнання результатів навчання набутих під час неформальної та інформальної освіти¹, пов'язаних з тематикою програми навчальної дисципліни «Національна безпека» за наявності сертифікату, свідоцтва тощо.

Відповідно до отриманих балів студентам присвоюються кредити ECTS (табл. 3).

Таблиця 3

¹ Онлайн-курси із сертифікатами на платформах: *Prometheus*, *Coursera*, *ВУМ on-line*, *Студія онлайн-освіти EdEra*, *Дія. Цифрова освіта* тощо.

Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти

Сума балів на всі форми навчальної діяльності	Оцінка в ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно
35-59	FX	Не задовільно
1-34	F	Не задовільно

12. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

Наочні засоби: Слайдові презентації у програмі Microsoft Office Power Point; навчально-методичне забезпечення; навчальні матеріали в системі Moodle.

Технічні засоби: ПК; проєктор.

Комунікаційні он-лайн технології: Zoom, Google Mite, Viber, Messenger.

13. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Конституція України: [прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996 р (із змінами від 21.02.2014 № 2222-IV)]. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.

2. Стратегія забезпечення державної безпеки. Указ Президента України від 16 лютого 2022 року № 56/202. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/562022-41377>.

3. Про національну безпеку України : Закон України. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, № 31, ст.241. Редакція від 31.03.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>.

4. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 25 березня 2021 року «Про Стратегію воєнної безпеки України». URL: <https://www.president.gov.ua/documents/1212021-37661>.

5. Стратегія воєнної безпеки України. Указ Президента України від 25 березня 2021 року № 121/2021. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/1212021-37661>.

6. Про Раду національної безпеки і оборони України: Закон України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1998, № 35, ст.237. Редакція від 29.07.2023. URL: Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1998, № 35, ст.237.

7. Про правовий режим воєнного стану. Закон України. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 28, ст.250. Редакція від 20.08.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>.

8. Про інформацію: Закон України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, № 48, ст.650. Редакція від 27.07.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>.

9. Про доступ до публічної інформації. Закон України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 32, ст. 314. Редакція від 31.03.2023 .URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>.

10. Про державно-приватне партнерство. Закон України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2010, № 40, ст.524. У чинній редакції. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17#Text>.

11. Про всеукраїнський референдум. Закон України від 06 грудня 2012 № 5475-VI. Редакція від 31.03.2023 .URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5475-17>.

12. Про невідкладні заходи щодо захисту України та зміцнення її обороноздатності: Рішення РНБО. Редакція від 26.03.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0011525-14#Text>.

13. Про охорону навколишнього природного середовища. Закон України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1991, № 41, ст.546. Редакція від 09.07.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text>.

14. Про громадські об'єднання. Закон України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2013, № 1, ст.1. Редакція від 27.07.2023 .URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text>.

15. Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій. Закон України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2006, № 45, ст.434. Редакція від 16.10.2020 .URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/143-16#Text>.

16. Про запобігання корупції. Закон України. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 49, ст.2056 . Редакція від 03.08.2023 .URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>.

17. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики. Закон України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2010, № 40, ст.527 . Редакція від 31.03.2023 .URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17#Text>.

18. Про інформацію. Закон України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, № 48, ст.650. Редакція від 27.07.2023 . URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>.

19. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27.02.2014 № 794-VII. Відомості Верховної Ради України. 2014. № 13. Ст. 222. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18>.

20. Про наукову і науково-технічну діяльність. Закон України. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 3, ст.25 . Редакція від 03.09.2023 .URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>.

21. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей. Закон України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, № 15, ст.190. Редакція від 03.08.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2011-12#Text>.

22. Стратегія інформаційної безпеки. Указ Президента України від 21.12.2021 р. №685/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/685/2021#Text>.

23. Глобалізація та політика національної безпеки: підручник / Т. В. Сокольська, П. І. Юхименко, та ін.; За заг. ред. д-ра екон. наук, професора, П. І. Юхименка. К.: Центр учбової літератури, 2021. 408 с.

24. Національна безпека України в умовах інституціональних змін і нової інфосфери: монографія / Т. В. Сокольська, П. І. Юхименко та ін.; За заг. ред. д-ра екон. наук, професора, П. І. Юхименка. Біла Церква: БНАУ, 2021. 492 с.

25. Ситник Г.П. Основи теорії управління у сфері національної безпеки: курс лекцій. К: ТОВ "САК Лтд.", 2023. 174 с.

26. Ситник Г. П., Орел М. Г. Публічне управління у сфері національної безпеки : підручник. За ред. Г. П. Ситника. К.: ВПЦ "Київ-ський університет", 2022. 464 с.

Додаткова

1. Шипілова Л.М. Стратегічне планування у сфері національної безпеки: курс лекцій. К: ВПЦ "Київський університет", 2023. 143 с.

2. Ситник Г.П. Філософія війни та миру: курс лекцій. К: ТОВ "САК Лтд.", 2023. 118 с.

3. Ситник Г.П. Виклики національній безпеці у контексті формування нового світового порядку: курс лекцій. К: ТОВ "САК Лтд.", 2023. 103 с.

4. Б Ситник Г.П. Конкурентоспроможність держави та національна безпека: курс. К: ТОВ "САК Лтд.", 2023. 86 с.

5. Ситник Г.П. Організаційно-правові засади забезпечення воєнної безпеки України: курс лекцій. К: ТОВ "САК Лтд.", 2023. 112 с.

6. Ситник Г.П. Сучасні проблеми розвитку теорії національної безпеки: курс лекцій. К: ТОВ "САК Лтд.", 2023. 136 с.

7. Ситник Г.П. Воєнно-політичні конфлікти та міжнародна безпека: курс лекцій. К: ТОВ "САК Лтд.", 2023. 92 с.

8. Ситник Г. П., Неліпа Д. В., Орел М. Г. Зовнішня політика та національна безпека : навч. посіб. За ред. Г. П. Ситника. К. : ВПЦ "Київський університет", 2022. 208 с.

9. Європейський досвід нормативно-правового забезпечення розвитку інформаційного суспільства: висновки для України: аналітична доповідь. / національний інститут стратегічних досліджень. URL: <http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/Gnatyuk59546.pdf>.

10. Публічне управління та адміністрування у сфері національної безпеки: (системні, політичні та економічні аспекти): словник-довідник. За заг. ред. Д.В.Неліпи, Є.О.Романенка, Г.П.Ситника, Київ: Видавець Кравченко Я.О., 2020, 380 с.

11. Ситник Г. П., Орел М. Г. Національна безпека в контексті європейської інтеграції України: підручник. За ред. Г. П. Ситника. Київ: Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2021. 372 с.

12. Базові дефініції з економіки: навчальний посібник. За ред. П.І.Юхименка, О.А.Шуст. Біла Церква, Білоцерківський навчально-науково-виробничий комплекс «Освіта», 2017. 260 с.

13. Даниленко А.С., Юхименко П.І., Сокольська Т.В. та ін. Інституціоналізація публічного управління та адміністрування у контексті інноваційного розвитку сільських територій: теорія і практика: монографія. К.: Центр учбової літератури, 2018. 320 с.

14. Публічне адміністрування: навч. посібник. За заг. ред. Даниленка А.С., П.І.

- Юхименко, Т.В. Сокольської. К.: Центр учбової літератури, 2019. 288 с.
15. Перепелиця Г.М. Україна – росія: війна в умовах існування: монографія. Київ : Стилос, 2017. 880 с.
  16. Сокольська Т. В., Поліщук С.П. Роль публічного управління у розвитку транскордонного співробітництва України. Аспекти публічного управління. Дніпропетровськ, 2018. Том 6 №5. С.24-32.
  17. Сокольська Т.В., Юхименко П.І., Лобачова С.В. Інтелектуальна безпека держави та її внутрішні і зовнішні загрози. Журнал Вища школа. Київ: Видавництво «Знання».2019. № 9. С.20-32.
  18. Введення воєнного стану: заборони та обмеження.URL: <http://surl.li/swhb>.
  19. Панченко О. Інформаційна безпека в епоху турбулентності: державно-управлінський аспект: монографія. К.; КВІЦ. 2020. 332 с.
  20. Сокольська Т.В., Поліщук С.П, Осипенко Б.Р. Післявоєнне відновлення України: вибір моделі розвитку. С.143-148. XXII Міжнар. наук. конгресу. Х. : ННІ “Інститут державного управління” Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, 2022. 304 с.
  21. Сокольська Т.В., Осипенко Б.Р. Продовольча безпека та сталий розвиток сільських територій в умовах війни: проблеми забезпечення. С. 204--208. Місьцеве самоврядування в Україні: теорія та практика: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, м. Полтава, 07 грудня 2022 року Полтава : ПДАУ, 2022. 248 с.
  22. Сокольська Т.В., Поліщук С.П. Ефективна інноваційна політика держави як фактор повоєнного відновлення України та шлях до євроінтеграції. С.114-115. тези доп. XIV Міжнар. бізнес-форуму (Київ, 23 берез. 2023 р.) / відп. ред. А. А. Мазаракі. Київ : Держ. торг.-екон. ун-т, 2023. 197 с.
<https://knute.edu.ua/file/MzEyMQ==/0595cdaec6d60105120612199caeb97d.pdf>.

Адреси сайтів в INTERNET

1. Інституційний Репозитарій Білоцерківського НАУ – <http://rep.btsau.edu.ua>.
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського – <http://www.nbuv.gov.ua>.
3. Навчальна он-лайн платформа БНАУ – Moodle – <http://www.teach.btsau.net.ua>.
4. Пошукова система Google – <http://www.google.com.ua>.
5. Вільна пошукова система Google Scholar – <http://www.scholar.google.com.ua>.
6. Офіційний сайт Верховної Ради України – <http://www.rada.gov.ua>.
7. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України <http://www.kmu.gov.ua>.
8. Законодавство України – <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
9. Громадянське суспільство і влада – <http://civic.kmu.gov.ua>.
10. Національний інститут стратегічних досліджень – <http://www.niss.gov.ua>.
11. Президент України. Офіційне інтернет-представництво – <http://www.president.gov.ua>.
12. Центр політико-правових реформ. - <http://www.pravo.org.ua>.
13. Нормативні акти України – <http://www.nau.ua>.
14. РНБО Україна – <https://www.rnbo.gov.ua>.